

SLOVO MEŠTRA POLIKARPA

Slovo meštra Polikarpa iz Ciprije, čti ot smrti, nebore nu!

Pridite v školu moju i povjem vam čudesa! Neki mojstar imenem Polikarp v Cipriji Boga na to dlgo prosi kako bi mogal s smrtju govoriti. Tako kako po molitvah nastojanija ot Boga vjedan bje uslišati, zač v jedan dan v čas petje godine po mise javi mu se kip vele strašan, opasan lanenu rizu bedra, bleđa velika obraza i tužna vele, groznu kosu v rukah držeci, ka i reče jemu: "Se jesam zval si me." A on od straha oneme i pade na zemlju.

I reče smrt: "Božja volja jest, vstani i otdahni da budeš govoril sa mnu."

Tada mojstar otdahnuv poče smrti pitati zač je ona vsim tako nagla. Otvješća smrt: "Az jesam ka zapiram put vseh živućih i konac tvorim života njih Božjim dopušćenijem i moćju. I ne ga ki se izrije ot gospodstva moga! Az duševna, plaha, gorska i domovska jesam; ovce, beštije, ribe, ptice ke su na nebje i na zemlji i na vodah i kadje koli su pobiram! I ča veće jest nada vse čovjeku dražšemu i plemenitejšemu vele stvoreniju gospoduju. Povij mane, kadje su knezi *sjega svjeta*, kadje Goliadi imenovani ki pred tobu *bjehu*? *Cjesari* vsi v školu moju vnidoše. Kamo starci, kadi Apsalom prelipa obraza, kadi Samson muž *krjepki*, kadje Salomun premudri, kadje Virjilij, kadje Aristotil, kadje Sokrates? Kadje su proči filozofi? Nigdore ni bil, jest, ni bude ki bi se moje škole mogal ugnuti, zač znam takove staze kako kada im *mnjeti* dlgo da hote živjeti,

tada ja naglo pridu i vzmju je na školu moju. I kako si slišal v evanjeliji po Lukje 12. kapitul ot jednoga bogatca ki govoraše: 'Duše moja, ti imaš mnogo blaga i imaš vse dobro, zato prebivaj sa mnu dlgo.' A to proti Bogu govor je komu rečeno bje: 'O, nerazumni, ot česa se raduješ, se noći umreš' i to tako bje. I siko o drugih mnogih povjem ti pravo! Kada človjek sdviže bezakonije svoje na blud i druge grjehe, tada dam jemu mal život pribitku i to ja umjem vele ljepo. Zač kada človjek ne mni, tada ja vpelam ga na školu moju. Zač ja obhajam vse strane svjeta i ni mjesta koga ja svršeno ne vjem, zač znam visinu gradom, ceste i mornarom. I kuće ubozih ljudi mne su znana. Zato to znaj pravo kako ja gospoja smrt ne boju se vniti v komoru papinu, prebitak kardinalom, v gradje cjesarom zajedno i kraljem, v hiše i v polače plemenitim, u varaše pulgarom, u kloštre mnihom i koludricam, patrijarhom na stan, arhibiskupom i biskupom, opatom, prostim, meštrom, priurom, kanonikom, djakonom, arhižaknom, preporučenim knižnikom, juristam, likarom, plovanom, dijakom, niščim, bogatim. Ošće pobiram i vdovice sirote, sebre, nore, mudre, pope, prjeproste remete i vse druge ljudi pelam na školu moju!"

To kada sliša meštar, vele prestrašiv se reče ono filozofa: "Nada vsa strašna smrt jest strašnjejši!"

"Ošće ti ot škole moje veće povjem! Poznah skupost popov i kardinalom, smožnost cjesarom, kraljem i pape zlomlenije, plemenitih falsiju i ožuru grajaninom, zavidnost težakom i takoje mnihom i regulnikom i koludricam jezik pogrizajući. I dobro znam oholos gospodsku, i vsim drugim. Da zato ja kodiac vsim daju, zač sila i gospodstvo moje ot roda v rod!"

Tada pita meštar: "Dokle ja budu na svjete živeti?"

Otvjeća smrt: "Za 6 ljet budeš živ. Na povjej mnje kadje je otac tvoj i mati i prijateli tvoji, ali mne nisu poslušali kaj v školje mojej počivaju?"

Tada reče meštar: "Teška su vele ka ot tebe čujem, na zaot djem ti smrti kako apustol govori: Nepravadna smrt, pogineš na sudni dan!"

Otvjeća smrt i reče: “2 sam meča prija imjela, da 1 mi je vzel Gospod Isuhrst kada njega stvorih vmoriti v človječastvi, a to zač dobrovoljno hotjel je umrjeti za spasenije ljudem i zato v moju školu pride. Na jedan imam komu nigdor ujeti ne more, kako Abdija prorok di: Ako bi položil n nebo gnjezdo svoje, ot onud svljeju jego v prah zemlje. I ja gospoja smrt daju ti ta račun, kako proti mojej moći ni likarije. Zač govoru tebe kako v onoj deželi, a ni i v jednom studiji more se taki najti da bi on mogal človjek ujeti školu moju! Zač ni konfenti raskošni, a ni masti, ni emplastri, nu ul’je, a ni korenije, ni nasićenije ni glad, ni bogatstva ni ubožastvo mogut pomoći, zač vse pobiram: papu, gardinale, arhibiskupe, cjesare, krale, kneze i hercege, barune, bane, plemenite viteze, štrape, službenike, bogatce i uboge, mnihe i koludrice, pope, sebre, remete, žene, knjižnike, stare i mlade – i vsaki rod koga oč dostojanstva budite!”

To slišav meštar, zlo mu bje na misli. Komu smrt otvjeća: “Ne boj se!” Tada meštar pita smrti govore: “Da na čto su tada likarije dobre, kada te nigdore ujeti ne more?”

Otvjeća smrt: “Na to da napulne mošnje ljekarom! I skozi to ča bi mogli nekoliko dlglje ljudi ot mojih škol zadržati. Zač smožni i druzi imjejući gospodstvo i bogatastva ti bi neradi v školu moju priti, cić raskoš ku imaju v pošišiunjuh v gradeh, v seleh, v zlate i v srebro, u bisere, v plemenitih svitah ke imaju za svoj vantač i korist i raskoš po volji njih, takaj vele se boje mene govoreći sa Salamonom: ‘O, smrti, koliko žlko jest spomenije tvoje človjeku, mir imjejuću v bogatastvie svojem.’ Zato nasljeđuje ki imaju nike likarije, one nisu proti smrti da jesu njeko trpjenije smrti.”

Potom meštar pita: “Povvej mne ošće veće ot tvoga gospodstva, zač gospodstvo tvoje na konci stane.”

Otvjeća smrt: “Na konci pride čas strašan suda v kom grješnici željeli budu smrti i tada az skriju se pred nimi. A mnozi su na *sjem svjete* kih sile j plenuju, i skozi to željeju smrti i takaj trpe sikove i takove brige i sile i nevolje i zato ja bježim ot njih. I mnozi sut na *sjem svjete* ki su velikih brigah

i v žalosti i skozi to željeju umrjeti i zato vapiju na me da bi ih ja podavila. Mozi biti kako ja čuju na zato časa čakam, takovi že ošće nisu skusili žlkosti moje vele žlke. Da se Lazar pita ot žukosti mojeje!”

Meštar reče: “To dobro reče, zač slatke prijateli ti razlučuješ i vlačš na školu svoju. Zač i brata moga predragoga ti vze.”

Otvjeća smrt. “Potrpi malo, ošće i tebję gore bude zač ne budeš veće živjel od 5 ljet više rečenih. Na čudo jest ot svet-skih ljudi ki bi vazda živjeti hotjeli siko da bi vazda bili zdravi, veseli, bogati i pres svake skrbi i pomankanija – a to ni njim na duševno spasenije. Zač brige i pomankanija ka trpe na svjetu a skozi to njim mazda razmnoži se v nebeskom kraljevstve, ako totu protivna s pacijenciju nositi budu. Skozi to jest njim potreba da njim brige pomognu da bi te tuge otdalili i ušli. Na navlašć govorim tebję kako bludnike krjepko mučim.”

Tada meštar reče: “To je dobar nauk.”

Otvjeća smrt: “Dobro jest, na zato v moju školu vnidu.”

Meštar reče: “Smučen jest va mnje duh moj i va mnje smučeno bje srce moje.”

Otvjeća smrt i reče: “Az boljše ot tebe pobrah, a ti zlovolan si!”

Reče meštar: “Je li kto na svjete ki bi prost tjebe bil?”

Otvjeća smrt i reče: “Pitaj Davida proroka sveta ki di: ‘Ki je človjek ki žive i ne uzri smrti?’ To hoće reći, kako nijedan. Zato az gospoja smrt šaljem dobre v nebjesko cjesarstvo, a zale v pakal. Az jesam vrata, ki se ka mnje prikloni hodeći pride, na ča bogatci s bogatastvom svojim nič ne ponesu, kako psalamnik di: ‘Usnuše sanju svoju i nič ne najdoše v rukah svojih.’ I Salamon di: ‘Bogatac kada usne nič s sobu ne ponesse, začto se zato slave knezi plemeniti skozi plemenčinu ih?’ Idi ka kostjem, njih pozri ako poznaš kosti papine, cesarom, kraljem, sebrom, bogatcem ili ubozim. I zato sedi zajedno i kup bogatac i nišći zato ča se slave mladice v svojej mladosti. Hodi v svitah svojih, az vsa naredim kada pridu. Zač meštar jesam takov kako vsim zasadu činim: mladcem zaleče stavim,

u junaceh gnezdo načinjam, starcem sjedim na rameni i zato su grbavi, š njih očiju poziram i vsim jesam gospodin. I veruju mladi ljudi kako vele prinašaju ljeti i moćju, ne znajući čim gdo jest moćnjeji, tim az budu jemu krjepčeiši i žlkčejši!”

Tada reče meštar: “Zač Bog molitve moje usliša i tebe divno k manje posla da bi s manu govorila? Povij mani zač ti gospoduješ velikimi človjeki, a to je cesari, kralji, papu i velikimi parlati i meštri?”

Otvjeća smrt: “Az jesam komu vsa živuća podložna sut, zač plemenitih se ne sramuju i ni vojskah njih bojim se, ni prlati marim, zač i papa i vsi knezi zemlje boje se me! Kako on kralj Kserseš ki bješe veliku vojsku skupil i pogledaje na nju, čudno sa slzami se plaka kako smrt te vse lipa i moćne junake umoriti ima. Siko i Aristoteles reče: ‘Smjerjen svet vzemlju, zlovoljen živjeh, razdražen vraćam se, kamo grem i kadje budu ne vjem i zato neumetelan jesam’. Tako ja snam velmi meštriju tvoriti mne i kako jeden tako drugi. Zač kako i cesar i papa i kralj v kraljevstvje siko ubog va ubožastvi, biskup u korune, mnih v škapularje i v kapje, zač az umjem vsa urdinati tako papu v njega parohiji kako i vdovicu v nje gnuse.”

Tada meštar reče: “Povjey mane sile tvoje, kako tvoriš kada oć koga na školu tvoju popelati?”

Otvjeća smrt reče: “Poslušaj i povem tebjje. Najprija v glavje boljezniju lahku vnidu, potom stupim v tjelo, potle položu se v noge da ne hodi, potom hodim po vsem tjelje i otjemlju slast jastvinam i pitju. Potom otjemlju san da zač velika je dragost duše k tjelu, zato s trudom moram se struditi da vse žile otrgam va vsjem tjelje. I skozi to slab i vele jest nepokojan, skozje silu ku ot mene ima, tako da mnozim starcem nos na konci objeluje, oči v čelo vstupu, čelo rumeni se, noge mrznu. Potom pristupim k srcu i ono umorim ko je prvo živuće i posljednje umiraje. I siko tada duša otluči se od tjela z bolezniju. Tako ti ja umjem lipo meštrovati! Ča tada prudi človjeku ako na svjete oholil se, a sada v prahu spi? Ča dostojanstvo papino, cesara i kraljev, biskupi i arhibiskupi i drugih koga koli stanija i dostojanstva budite? Zač az kneze sjega svjeta na

školu moju pelam pres čisla, konac im čineći. Otjemlju *sjega* svijeta vesel'je i sulac, zač kada jamem človjeka za glavu tada ustane jego sulac, kada udrim po nogah ustane vse mišljenje ot bogatastva, a gda udru v srce tada zgušaju vsu prijazan! I tako izgaseći pelam ga na školu moju. I razdelenje tvoreće, *tjelo* črvom daju i zemlji, a bogatastvo bližikam. Dušu ako je dobra a Bogu, ako li je zla a tada d'javlu. I paki tada činim *sebje* igru i tanci!"

A meštar ta slišav reče: "Gore nam, na čto smo se rodili kada nam je umrjeti!"

Otvjeća smrt: "Gore tim hudim, a dobrim vazda bude dobro pri Bozi."

I tada meštar pita semrti ot Enoha i Ilije ki su v raji kamo ti ne smiš pojti. Otvjeća smrt: "Znaj kako i oni na konci pridu na školu moju. Mozi biti kako nina su u velikoj raskoši, a to tada bude kada Antihrst bude gospodoval. Zač on učini umoriti niju, tada az vazmu ih na školu moju kako i drugim stvorih. Povim ti kako znam v gradje ukradcu *vljesti*, zač kada otvorim pravdu moju tada pripravljam ih k plaču zač znam dobro činiti rasap v vsakom *mjestje*: v hiži v gradu, na *seljeh*, v *gradjeh*, v *kloštrjeh*, v *remetah* – v *tih vsjeh* az mešt'r jesam. *Kadje* se vesele, *ondje* se plakati budu, kadi se smiju *ond* dreseli se načnu, kadi skaču *ondi* s plačem gibati se budu."

Tada reče meštar: "O koliko dragih prijateli razlučila jesi tvoju tugu!"

Otvjeća smrt: "Potrpi malo, povjem ti kako az lipo umjem otlučiti sina ot oca, matere ot *ćere*, brata ot sestre, muža ot žene, život ot človjeka i zdravije ot tela, zač kada otvorim *ku* pice moje tada ništar zdravija v tele ne ostavim."

Tada reče meštar: "Okružiše me ječanija smrti, *boljezni* pakla opstupiše me!"

Tada reče smrt: "Nadalje s tobu govoriti ne mogu, da na to svećam te: ako oć ujti *krjepkost* moju i *žlkost* moju, Boga se boj, zač on ki se Boga boji dan na dan, semrti svojeje blažen bude. I ot svojih del čini milosrdije, slugam tvojim mazdu

plati i tvori almužna na široka staniji tvoje. I dela tvoja huda popravi i tako paki na školu moju pridi i spasen budeš!”

I potom skazueša se jemu strašna tako da meštar padši, dug čas leža onemev. I tako grozna smrt otide i kada ozdravi, život svoj popravi i hvaleno živi i vsa svoja da ubozim i crkvam i mostirom. I živući regulno usnu sa oci svojimi, s blaženim v gospodine Isuhrsti komu je čast i slava po vse veki amen.